

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANDELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

JEDANAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

DOZVA
DVANAESTORICU
SVOJIH UČENIKA I
POSŁA IH

LIPANJ

**JEDANAESTA NEDJELJA
KROZ GODINU**
Ned 18. Marko, , Marcelijan, Ljubomir,
Paula

Pon 19. Bogdan, Julija, Protazije, Rajka

Uto. 20. Margareta, Naum Ohridski

Sri. 21. Alojzije Gonzaga, Lojzika

Čet. 22. Ivan Fisher, Toma More, Paulin iz
Nole

Dan antifašističke borbe

Pet. 23. Josip, Marija, Flavije, Aron

Sub 24. **ROĐENJE IVANA KRSTITELJA**

Naslovnica: Salvador Dali, **Biblija Sacra**
Slika preuzeta s
<https://lockportstreetgallery.com>

mihael

16/2023.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela
MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XVII. (2023.), broj 16 (567);
jedanaesta nedjelja kroz godinu, 18. lipnja 2023.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan, tel.: 22
712, 85 682;, e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 22 715,
82 805;, e-mail: vbakula@mup.hr

mihael

MEDITACIJA

Podijeliti iskustvo 3

SLUŽBA RIJEČI

XI. NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA

Dozva dvanaesticu svojih učenika i
posla ih 4

HOMILIJA

Žetve je mnogo, a radnika malo 8

KATEHEZA

Tko je apostol? 10

PRIČA

Starče, kako se dolazi u nebo? 13

ROĐENJE IVANA KRSTITELJA

ČITANJA 14

Ivan mu je ime!

HOMILIJA 18

Dječak s iskustvom

KATEHEZA

Tko je bio Ivan Krstitelj?

Našašća glave Ivana Krstitelja
kroz povijes 18

IZ ŽIVOTA CRKVE

NAŠI POKOJNI 24

Podijeliti iskustvo

Za prvo čitanje imamo povijesni uvod u sklapanje saveza između Boga i Izraela pod Sinajem. Prije nego što zatraži savezničku vjernost, Bog podsjeća preko Mojsija: "Vi ste vidjeli što sam učinio Egipćanima; kako sam vas nosio na krilima i k sebi vas doveo!" Zatim traži da vrše njegove zapovijedi i obećava da će mu cijeli narod biti "predraga svojina, kraljevstvo svećenika, narod svet". Izraelci su doživjeli Božji oslobodilački zahvat, Božje kraljevstvo nad sobom. Sada mogu sklopiti savez s Bogom vežući se na vjernost Bogu i jedni drugima.

U evanđelju Isus pokazuje pastirsko sažaljenje nad vjerski zanemarenim Galilejcima koji su kao ovce bez pastira. Zatim šalje Dvanaesticu da propovijedaju bliskost kraljevstva Božjega kao i on (usp. Mt 3, 2; 4, 17; 10, 7 i 12, 28). Nije dovoljno da propovijedaju, nego poput Isusa trebaju ljude ozdravljati u znak nastupa kraljevstva Božjega. Pri davanju uputa o načinu misionarskog djelovanja među Židovima i poganima Isus govori: "Badava ste primili, badava dajite!" On time pokazuje svijest da po njegovim riječima i djelima nastupa kraljevstvo Božje. Također odaje Dvanaesticu priznanje da su se otvorili Božjoj vladavini pošavši za Mesijom. Traži, međutim, da iskustvo Božjeg kraljevstva koje su doživjeli s Isusom i uz Isusa djelima i riječima prenose drugima.

Tako nas prvo čitanje i evanđelje ove nedjelje potiču na prepoznavanje Božje vladavine u vjerničkoj zajednici i u osobnom iskustvu pojedinaca. Vjerujući da je u Isusu nastupilo Božje kraljevstvo, prihvaćamo darovanu dobrotu Božju iskazanu crkvenoj zajednici i svakom pojedincu.

Podlažući se s Isusom i po Isusu Božjem kraljevanju, želimo to vjerničko iskustvo i drugima prenositi.

Prvo čitanje: Izl 19, 2-6a

Vi ćete mi biti kraljevstvo svećenikâ, narod svet.

Čitanje knjige Izlaska

U one dane:

Izraelci dođu u Sinajsku pustinju i utabore se u pustinji. Postave Izraelci tabor tu pred brdom, a Mojsije se popne k Bogu. Gospodin ga zovne s brda pa mu rekne:

„Ovo reci domu Jakovljevu, proglasi djeci Izraelovoj:

‘Vi ste vidjeli što sam učinio Egipćanima;
kako sam vas nosio na orlovskim krilima
i k sebi vas doveo.

Stoga, budete li mi se vjerno pokoravali i držali savez moj,

vi ćete mi biti predraga svojina mimo sve narode - ta moj je sav svijet! - vi ćete mi biti kraljevstvo svećenikâ, narod svet.’“

Riječ Gospodnja.

Knjiga izlaska, iz koje je uzet odlomak za današnje prvo čitanje, prikazuje izlazak Izraelaca iz egipatskog ropstva pod Mojsijevim vodstvom te sklapanje Saveza s Bogom na svetoj gori Sinaju. Na Sinaju se Bog objavio Mojsiju dok je bio odbjegli pastir u midjanskoj zemlji te mu najavio da želi izvesti Izraelce iz egipatskog ropstva. Mojsije je pod svetu goru doveo sunarodnjake na putu iz Egipta, zatim je uslijedilo sklapanje Saveza. "Vi ste vidjeli što sam učinio Egipćanima" - podsjeća na zaštitu Božju prilikom izlaska. U hebrejskom izvorniku stoji da su Izraelci prešli po moru Trstike, a u grčkom prijevodu po Crvenom moru. Moglo se raditi o močvari koja je u času prolaza Izraelaca bila bez vode, a kad je naišla egipatska potjera, voda je već bila tako duboka da su se utopili konjanici. Za Izraelce je to bio znak posebne Božje brige. Generaciji koja sklapa Savez govori Bog ono što su doživjeli prijelaznici preko neprolaznog područja. Ono što je Bog učinio prvim primateljima objave, proteže se na sve generacije. "Kрила orlovska" simbol su snage i moćne zaštite. Bog se brinuo za svoj putujući narod kao što orao širi svoja snažna krila.

Da bi postali i ostali Božja "predraga svojina", Izraelci trebaju obdržavati obveze Saveza s Bogom koje ih ujedno povezuju u jedan narod, dužan na vjernost braći i sestrama. "Kraljevstvo svećenika, narod svet".

Svećeničko obilježje cijelog naroda sastojat će se u čuvanju Božje riječi i ispravnom štovanju Boga. Dok poganski narodi nemaju objave o Bogu jedinome, Izrael je ima. Dok poganski narodi svojim bogoštovljem u čast idola pravoga Boga vrijeđaju, Izrael ima liturgiju utemeljenu na objavi i zato Boga štuje svojim pjevanjem psalama, održavanjem blagdanskih skupova i prinošenjem žrtava. "Narod svet" znači - drukčiji od poganskih susjeda, narod koji na temelju vjere ima hrabrosti drukčije se ponašati.

Otpjevni psalam: Ps 100,2-3.5

Njegov smo narod i ovce paše njegove.

Kliči Gospodinu, sva zemljo!
Služite Gospodinu u veselju!
Pred lice mu dođite
s radosnim klicanjem!

Znajte da je Gospodin Bog:
on nas stvorio i mi smo njegovi,
njegov smo narod i ovce paše njegove.

Jer dobar je Gospodin,
dovijeka je ljubav njegova,
od koljena do koljena vjernost njegova.

Psalmist upućuje poziv Izabranom narodu i svim ostalim narodima zemlje da pođu u jeruzalemski hram zahvaliti Gospodinu za njegovu ljubav. Ovaj psalam sadrži sveopća obilježje, ali prvotno je usmjeren na izabrani narod i sveti grad Jeruzalem.

Drugo čitanje: Rim 5,6-11

Ako se s Bogom pomirismo smrću Sina njegova, mnogo ćemo se više spasiti životom njegovim.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo!

Dok mi još bijasmo nemoćni,

Krist je, već u to vrijeme, za nas bezbožnike umro.

Zbilja, jedva bi tko za pravedna umro; možda bi se za dobra tko i odvažio umrijeti. A Bog pokaza ljubav svoju prema nama ovako: dok još bijasmo grješnici, Krist za nas umrije.

Koliko li ćemo se više sada, pošto smo opravdani krvlju njegovom, spasiti po njemu od srdžbe?

Doista, ako se s Bogom pomirismo po smrti Sina njegova dok još bijasmo neprijatelji, mnogo ćemo se više, pomireni, spasiti životom njegovim.

I ne samo to!

Dičimo se u Bogu po Gospodinu našem Isusu Kristu po kojem zadobismo pomirenje.

Riječ Gospodnja

Ovo je sržni dio Pavlova nauka o darovanom opravdanju grešnika. Opravdanje je svetopisamski izraz za ulazak u prijateljstvo s Bogom. Nitko ne može Boga prisiliti da mu bude milostiv i prijateljski naklonjen. Taj dar dobivamo vjerničkim oslanjanjem na Krista.

"Dok bijasmo nemoćni" jest povijesno razdoblje kad su svi ljudi bili daleko od milosti Božje. Svaki je od nas bio zastupljen u pročelniku roda Adamu preko kojega se sveopća grešnost prenosila na potomke. "Krist je za nas bezbožnike umro" - to najavljuje univerzalnu vrijednost muke Kristove. Bog prihvaća smrt Kristovu kao čin zadovoljštine za moralnu ranjenost svih ljudi. Ostavši vjeran Ocu do smrti na križu, Krist je svojom krvlju postigao opravdanje svih koji mu se vjerom i krštenjem pridružuju. Kristova je smrt očitovanje ljubavi Božje prema svim ljudima: "A Bog pokaza ljubav svoju prema nama ovako: dok još bijasmo grešnici, Krist za nas umrije!" U kontekstu cijele Poslanice Rimljanima to znači da opravdanje dobivamo bez ikakve prethodne zasluge. Pavao je to istaknuo zbog obraćenih Židova koji su držali da kršteni pogani trebaju prihvaćati obrezanje i neke druge starozavjetne propise kao znakove zasluženog opravdanja.

Opravdanje je već dogođeno za one koji su se dali krstiti i ostaju u vjeri krštenja. Spasenje još nije konačno, dok smo u stanju zemaljskog proputovanja: "Ako se s Bogom pomirismo po smrti Sina njegova dok još bijasmo neprijatelji, mnogo ćemo se više - pomireni - spasiti životom njegovim". Opravdanje po vjeri ne samo da briše grijeh izvorni i grijehe osobne kod krštenika nego i daje udio u životu uskrsloga Krista. Tko sada po milosti ima udio u životu Uskrsloga, spasit će se u vječnosti snagom toga istog života. Pavlu i ljudima njegova vremena bila je važna pomirenost s božanstvom. Zato ističe da smo po Kristu zadobili pomirenje s Bogom. Ta pomirenost s Bogom podloga je za izgradnju trajnog mira među ljudima. Tko vjeruje da ga Bog prihvaća za svoga sina ili kćer, ne može ljudsku braću i sestre podjarmljivati i iskorištavati.

Mato Zovkić, <https://www.ktabkbih.net>

Evandjelje: Mt 9,36 - 10,8

Dozva dvanaesticu svojih učenika i posla ih.

Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

Kad Isus ugleda mnoštvo, sažali mu se nad njim jer bijahu izmučeni i ophrvani kao ovce bez pastira. Tada reče svojim učenicima:

- Žetve je mnogo, a radnika malo. Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju.

Dozva dvanaesticu svojih učenika i dade im vlast nad nečistim dusima: da ih izgone i da liječe svaku bolest i svaku nemoć.

A ovo su imena dvanaestorice apostola: prvi Šimun, zvani Petar, i Andrija, brat njegov; i Jakov, sin Zebedejev, i Ivan, brat njegov; Filip i Bartolomej; Toma i Matej carinik; Jakov Alfejev i Tadej; Šimun Kananaj i Juda Iškarjotski, koji ga izda.

Tu dvanaesticu posla Isus uputivši ih:

- K poganima ne idite i ni u koji samarijski grad ne ulazite! Pođite radije k izgubljenim ovcama doma Izraelova!

Putom propovijedajte: 'Približilo se kraljevstvo nebesko!' Bolesne liječite, mrtve uskrisujte, gubave čistite, zloduhe izgonite! Besplatno primiste, besplatno dajte!

Riječ Gospodnja

Evandeosko čitanje započinje viješću da je Isus „obilazio gradove i sela učeći po njihovim sinagogama, propovijedajući Evandjelje o Kraljevstvu i liječeći svaku bolest i svaku nemoć“. U tome je jednom rečenicom opisan Isusov način djelovanja koji se bitno sastojao od navještaja radosne vijesti o kraljevstvu nebeskom koje je s njime postalo prisutno u svijetu, te od liječenja ljudskih bolesti i slabosti. Pritom on nije želio ostati vezan za jedno mjesto ili za jedan grad i nije očekivao da ljudi dođu potražiti njega, nego je putovao kako bi njegova poruka i njegovo blagotvorno djelo stiglo do što više ljudi. Ti su ljudi u današnjem evandjelju oslikani kao žito što ga valja požeti. Sâm Isus nije dostizao do svih i bili su mu još za zemaljskog života potrebni ljudi koje će združiti sa svojim poslanjem i koji će, popust pastira, biti sposobni voditi narod.

Preuzimajući starozavjetnu sliku „ovaca bez pastira“, Isus želi naglasiti Božju brigu za narod, baš kao što je to izrečeno i u Knjizi Brojeva, gdje Bog određuje Jošuu kao Mojsijeva nasljednika, „tako da zajednica Gospodnja ne bude kao stado što nema pastira“.

Ovce bez pastira u neprestanoj su opasnosti, pa već prorok Ezekiel donosi Božje obećanje: „Evo me, sam ću potražiti ovce svoje i sam ću ih pasti... i sam ću im dati počinka.“ Isus je ostvarenje toga proroštva. Molitva gospodaru žetve, to jest Ocu, da pošalje radnike u žetvu, molitva je za dobre pastire koji će poput Isusa voditi brigu o svakoj izgubljenoj ovci.

Drugi odlomak evandjelja sadrži poziv dvanaestorice kojima Isus daje „vlast nad nečistim dusima: da ih izgone i da liječe svaku bolest i svaku nemoć“.

Ta dvanaestorica apostola, koji su i poimence navedeni, dobivaju istu vlast koju je imao i Isus. U poslanju oni predstavljaju Isusa i njegovo djelovanje. To se vidi i u trećem odlomku, gdje ih šalje „k izgubljenim ovcama doma Izraelova“, poštujući tako Izraelovo božansko izabranje, da propovijedaju blizinu kraljevstva nebeskoga, baš kao što je to činio i Isus. Poslanici uprisutnjuju Isusa u svijetu.

Darko Tepert, <https://ww.glas-koncila.hr>

Žetve je mnogo, a radnika malo

Tko se ne bi čudio seljaku, zemljoradniku, koji bi, primijetivši da su plodovi na njegovoj njivi zreli i spremni za žetvu, sklopio ruke i počeo se moliti Bogu da mu dade savjet što sada činiti? Ili, zamislimo samo seljaka koji bi, vidjevši dozrelo polje, molio Boga da netko drugi umjesto njega dođe žeti, dok se on moli i zaziva Gospodina za pomoć. Zar ga ne bi smatrali lijenim i beskorisnim. Zar ga ne bi osudili zbog toga što ne mari skoro gotov posao privesti kraju? Gotovo svako od nas bi očekivao i preporučio mu sasvim drukčije ponašanje. Vrijeme molitve za dobar urod i blagoslov Božji je prošlo. Posijano sjeme je tijekom godine klijalo, raslo i konačno donijelo rod. Tijekom tog vremena zajedno s njime Bog je bdio nad posijanim poljima. I seljak je na svoj način brinuo i čuvao usjeve da bi došli do zrelosti. Molio je Boga da čuva polja, da ih obdari lijepim vremenom, da im dade pogodnu kišu i ogrije usjeve plodonosnim suncem. Bilo je sve to potrebno. Ali da sad, na kraju, još od Boga očekuje i moli da netko drugi obavi posao žetve, ne čini se sasvim ispravnim niti dobrim.

Sad, kad je vrijeme rasta i sazrijevanja prošlo, brizi i molitvi je kraj. Žetva je vrijeme kad se valja prihvatiti posla. Treba zasukati rukave, početi djelovati zahvaljujući za Božji

blagoslov dosadašnjeg svoga rada i spremiti plodove što ih je zemlja dala za hranu i uzdržavanje života. Očekivati nekoga drugoga da umjesto nas to učini ne čini se mudrim postupkom.

Današnji evanđeoski odlomak stavlja sve nas upravo u to vrijeme, vrijeme žetve. Nalazimo se na kraju dugog iščekivanja, bdijenja i molitve kojemu sad doživljavamo vrhunac. Bilo je to vrijeme strepnje i nesigurnosti, vrijeme osjećaja bespomoćnosti pred silama prirode, vrijeme pouzdavanja u Boga, u njegovu pomoć i zaštitu. To vrijeme je prošlo. Bog nam je pomagao i vidjeli smo njegovu naklonost. Bio je s nama u teškim trenutcima života. Stigli smo do kraja. Žetva je pred vratima. Kraj naših nastojanja je blizu. Pred nama je. Valja sad ubrati plodove. Sad je čas ozbiljnog i užurbanog posljednjeg rada da nam ne propadne ono što je uspjelo. Da ne bude uzaludan Božji blagoslov i svo naše nastojanje.

Ipak, ponekad se čini da smo upravo mi, vjernici, molitelji i zazivatelji Božje pomoći, njegova blagoslova i zaštite, slični seljaku koji na kraju, u vrijeme žetve, stoji pred sazrelim poljem i ne čini ništa. Slični zdvojnomo seljaku koji ne zna što bi učinio sa sazrelom njivom i mi na kraju naših molitvenih nastojanja, na kraju naše brige, skrbi oko svijeta i povjerenih nam ljudi, stojimo prekriženih ruku ne čineći ništa. Kao da ne znamo ubrati i prikupiti plodove. Kao

da samo znamo uzgajati, brinuti, skrbiti, a ne znamo primijetiti kad je vrijeme završiti posao.

Isusova je poruka u današnjem evanđeoskom odlomku jasna. Valja se prihvatiti posla. Trudu i mucu, neizvjesnosti i brizi je došao kraj. Vrijeme je pobrati plodove, sačuvati što je sazrelo. Spasiti što se spasiti daje. Vrijeme je žetve. Vrijeme je završnog posla u kojemu radosni i zahvalni žanjemo i ubiremo plodove naše suradnje s Bogom i našom zemljom.

Ali, jao, kako danas primjećuje Isus u evanđeoskom odlomku, nema dovoljno radnika za taj završni posao. Mnogo je onih koji su pritisnuti nevoljama, izmučeni i ophrvani kao ovce bez pastira. Mnogo je onih koji još uvijek traže i mole, vapiju Bogu za pomoć i zazivaju njegovu zaštitu. No, primjećuje Isus, malo je onih koji primjećuju da je vrijeme žetve. Nema mnogo onih koji shvaćaju daje kraj vremena njihova truda i brige. Nedostaju oni koji shvaćaju da je sad vrijeme žetve, vrijeme da se prihvate posla, jer su usjevi sazreli. Sad je vrijeme djelovanja, napornog zahvalnog rada koji je životvoran i osigurava opstanak nas samih i naših obitelji.

Molitva je potrebna, ali djelovanje je ono na što nas Isus sad poziva. Molitva je važna, ali djelovanje izražava vjeru da je molitva uspjela, da je izmoljena Božja pomoć bila učinkovita. Djelovanje proizlazi iz uvjerenja da su naša i Božja briga, naša i Božja suradnja sa zemljom i svijetom urodila plodom. Djelovanje u žetvi je pokazatelj zahvalnosti Bogu i priznavanje

njegove spasiteljske djelatnosti s nama na zemlji, na njivi ljudskog roda, na polju svijeta.

Isus vidi da nedostaje radnika i preporuča nam moliti gospodara žetve da pošalje radnike. On traži djelatnike i šalje ih na posao. Radnici u žetvi su dvanaestorica njegovih učenika, apostoli, na kojima je utemeljena Crkva, zajednica djelatnika. Njihov je posao i njihova je djelatnost liječiti bolesne, uskrisivati mrtve, čistiti gubave, izgoniti zloduhe i naviještati blizinu kraljevstva nebeskoga. Vrijeme zazivanja Boga u pomoć je završilo. Božja je pomoć i njegovo spasenje ovdje. Sve je spremno za žetvu. Nema vremena za čekanje. Krajnji je čas da se prihvatimo posla.

Iako je molitva potrebna, samo stajati pred njivom punom plodnoga klasja i moliti gospodara žetve da pošalje nekoga drugoga da odradi žetvu umjesto nas, nije skladno s Isusovim pozivom što ga je uputio apostolima, Crkvi, nama - njegovim vjernicima i apostolima u suvremenom svijetu. Isusovo poslanje nama svakako podrazumijeva molitvu, no još više uključuje djelovanje. Žetva je krajnji čas da se pokrenemo. Da ne stojimo samo prekriženih ruku i očekujemo Božju pomoć. Isusovi učenici se uvijek oslanjaju na pomoć i blagoslov Oca nebeskog, ali i djeluju čineći ono što mogu za spasenje dobrih plodova koji niknu, rastu i sazrijevaju na poljima i njivama ove naše i Božje zemlje.

Tko je apostol

Izvor i sadržaj apostolskoga poziva u evanđelju jedanaeste nedjelje kroz godinu

Kad nam dođe predizborna politička kampanja, iznova se pitamo jesu li nam ovdje kod nas potrebni apostoli. Kakav je svetopisamski odgovor na ovo ključno pitanje?

Želimo li otkriti izvor apostolskoga poziva, valja nam ući u milosrdni drhtaj u nutrini Isusove osobe, u sućut i solidarnu ražaljenost njegova srca nad Božjim narodom koji je izmučen (“sažali mu se” *σπλαγχνίζομαι* Mt 9,36). Već je u dubinama Staroga zavjeta, u Ilijino doba, u 8. stoljeću pr. Kr., jedva poznat, a važan prorok Mihej za kraljevanja pobožnoga Jošafata u viđenju promatrao kako je narod “kao ovce bez pastira” (1 Kr 22,17; 2 Ljet 18,16). Sada sâm Gospodin i Učitelj to uživo vidi (Mt 9,36). Za Isusa međutim pred njim nije bezizgledno stanje koje budi očaj i pesimističku resignaciju ili bijesne optužbe. Njegovo milosrdno Srce motri polje za žetvu (Mt 9,37). Valja prikupiti plodove.

Božja žetva

Štoviše, žetva je tako velika da malo radnika neće moći kvalitetno obaviti posao. Nevolja i bol naroda, njihov križ, u Kristovim su očima dragocjen plod koji treba ubrati. Za njega početak pothvata i oslonac nisu na ljudskim snagama. Prema logici Isusova Srca najprije dolazi usrdna molitva. Tako Isus svojim nalogom “Molite!” objašnjava učenicima u zaključku 9. poglavlja Evanđelja po Mateju (Mt 9,38). Bog je Gospodar, njemu pripada narod, koji je bez pastira, njegova je i sva izmučenost i ophrvanost naroda (usp. Mt 9,36). Empatija nebeskoga Oca pokrenut će onakve radnike koji su spremni u Božjem narodu – Kristovim očima – vidjeti žetvu i voljni su na doličan način prikupiti plodove.

Zanimljivo da slanje (“da pošalje” grč. *ἐκβάλλω* Mt 9,38) tih radnika u Evanđelju dolazi od iste one duhovne snage koja će poslije dvaput označiti izgon zloduha (*ἐκβάλλω* Mt 10,1.8). Poznajemo je iz izvještaja o Isusovoj kušnji s početka, kad je Duh odveo Isusa u pustinju, izbacio ga je iz njegova dosadašnjega ustaljenoga životnoga hoda (*ἐκβάλλω* Mk 1,12). Božja se sila traži da dadne dovoljan impuls apostolu. Obuzet će ga, motivirati i natjerati, izbaciti ga na posao.

Apostolski zbor s Kristovom vlašću

Već u idućem retku, odmah na početku 10. poglavlja u Matejevu evanđelju, Gospodin k sebi poziva ljude, odabranu dvanaesticu unutar mnoštva učenika. Oni su odgovor na molitvu Gospodaru žetve. Čudesno je brzo ovo uslišanje! Poznati popis nabraja imena, jedno po jedno (Mt 10,2-4). Daje do znanja da je svaki od njih važan, ima svoje "ja".

Očito su hotimice na početku popisa dvaput po dva brata, što je izrijekom naznačeno ("brat njegov" 2x Mt 10,2): Petar i Andrija, Jakov i Ivan. Apostol je autentičan. Pred onim s kim je dijelio djetinjstvo i posvemašnju ljudsku blizinu nemoguće je i posve nepotrebno pretvarati se i nešto glumiti. Kristovo Srce dobro zna što je u čovjeku. Među apostolima dva su Šimuna i dva su Jakova, pa dodatak uz ime ističe razliku. Jedan je Petar (Mt 10,2),

drugi je Kanaanac (4); jedan je Zebedejev (2), drugi je Alfejev (3). Od drugud znamo da je jedan Juda Tadej (3), a drugi je Išariotski, izdajnik (4). Svatko ima svoju povijest, svoje podrijetlo i sredinu.

Svoje apostole Gospodin najprije doziva, a potom, prije nego će ih poslati, on im daje vlast (grč. ἐξουσία Mt 10,1). Kristova je to ovlast. Izvire iz njegova milosrdnoga Srca, a on im je dodjeljuje. Daje im je na dar. U Evanđelju ona stoji na prvome mjestu, ispred poimeničnog popisa apostola, a upravljena je u dva smjera. Ponajprije to je moć koja odgovara nečistim duhovima, na istoj je razini s njima. Adekvatna je njihovoj moći, tako da ih apostoli mogu izgoniti. Potom to je terapijska ovlast, moć da dadnu terapiju bolesti i nemoći u cjelini, da pristupe kao iscjelitelji.

Poslanje apostola Isusovo je poslanje. Gospodin ih šalje (grč. ἀποστέλλω Mt 10,5), dajući im sedmerostruk jasan nalog (Mt 10,6-8). Pomoću biblijskih sedam

imperativa traži zauzimanje i rad: pođite, propovijedajte, liječite, uskrisujte, čistite, izgonite, dajte! Sedam u Svetom pismu napomena je na Božju pouzdanost, koja zaslužuje da se na nju oslonimo. Isus pridružuje apostole svojem djelovanju. Njima će naložiti da propovijedaju (Mt 10,7), kao što je on sam obilazeći sve gradove i sela već unaprijed činio (9,35). On “liječi svaku bolest i svaku nemoć” (Mt 9,35), pa onda to i njima povjerava (10,1).

Sedam Isusovih zapovijedi

Prva Isusova naredba od apostola traži pokret. Poziva na zauzetost dobrog pastira, sposobna da Kristovim pogledom prepozna ovce (grč. πρόβατα Mt 9,36; 10,6) iste onakve, kakve će na kraju Evanđelja Gospodin povjeriti Petru kao svoju baštinu: “Budi pastir ovcama mojim!” (Iv 21,16), “Pasi ovce moje!” (21,17). Sada šalje apostole da pronađu i spase “izgubljene ovce” baš kako to dobar pastir čini (Lk 15,4). Opis pak, koji izvrsno poznajemo iz pouke o rasipnom sinu (“izgubljen bijaše” grč. ἀπόλλυμι Lk 15,24.32 usp. “umirem” 15,17), ne označava tek da je netko zalutao, nego da je otišao u propast. Stradao je, uništen je, a Očeva volje nije da ijedan od malenih propadne (Mt 18,14).

Druga naredba traži naviještanje, glasovitu “kerigmu”, i naznačuje njezin sadržaj (grč. κηρύσσω Mt 10,7). I opet prepoznajemo Kristovo Srce kao polazište u kojem se ostvaruje blizina nebeskoga kraljevstva. “Blizu je kraljevstvo nebesko”

znači da je u Isusovoj milosrdnoj pogođenosti i dirnutosti (grč. σπλαγχνίζομαι Mt 9,36) posve blizu činjenica da Nebo vlada, da je Bog Gospodar žetve. Bog je kralj i to je nadohvat ruke, premda je često tako skrovito, oku nevidljivo, umu vrlo zahtjevno.

Treća Isusova zapovijed u prvi plan stavlja ljude koji trpe od slabosti, bolesni su. Apostoli će njima posvetiti svoju pažnju, podvoriti ih, pružiti im odgovarajući terapiju (“Liječite!” grč. θεραπεύω Mt 10,8). Idući, četvrti zahtjev prelazi granice! Gospodin nalaže apostolima da osobe koje su mrtve opet podignu na život. Koliko god nas – znamo iz iskustva – mrtvilo može zahvatiti na razne načine jer nam život svakojako može biti zagušen i sputan, ipak ovaj nalog najviše potvrđuje da apostol svoje djelo izvršava isključivo Kristovom snagom. Upućen je na Krista, ovisi o Kristu. Zacijelo ćemo stoga podroban opis takva čudesnoga djelovanja kod apostola naći u Novom zavjetu samo za Petra kad uskrisuje Tabitu u Jopi (Dj 9,40).

Peti imperativ: “Čistite!” (Mt 10,8) među svim bolestima ističe biblijsku gubu i traži od apostola da se poput Isusa usmjere k onima koji bijahu isključeni iz zajednice. Njima neka budu liječnici koji donose čistoću. Pretposljednji, šesti apostolski propis izravno primjenjuje onu s početka istaknutu vlast: mnogovrsne demone, zloduhe valja protjerivati (usp. Mt 10,1.8). Treba osloboditi opsjednute od nečistih duhovnih okova kako bi prodisali punim plućima, kako bi očišćena srca živjeli svojim životom.

Uvod i zaključak svih zapovijedi

Baš kao u mudrosnoj tradiciji Svetoga pisma na početku svega popisa naredbi stoji zabrana i upozorenje (Mt 10,5). Apostol se mora strogo čuvati poganskoga života (grč. "put poganâ"), ne smije boravište uzeti u onakvoj sredini ("Samarijski grad") u kojoj se od davnina, od početka razdijeljenosti u Božjemu narodu, štuje zlatno tele (1 Kr 12,28).

Sedma, zaključna odredba "Dajte!" (Mt 10,8) također je posebna. Ona je sažetak koji se očito odnosi na sve Isusove zapovijedi apostolima. Opisuje da su Kristovu moć dobili na dar. Nisu je zaradili, nisu je platiti. Pa ova završna zapovijed proporcionalno određuje da apostol isto onako kako je primio gratis, kao dar, tako i dalje daje. Apostol treba primjenjivati spasonosnu vlast Otkupiteljeva Srca, koja mu je dana.

Starče, kako se dolazi u nebo?

"Reci nam, kako se dolazi u nebo?" upitaše mudrog starca.

"Nakon što umre, čovjek nastavlja svoj hod stazom koja vodi od vrata smrti do nebeskih vrata - reče mudri starac. - No, budući da se nebeska vrata ne otvaraju svakoga dana, dogodi se da čovjek pred njima mora dugo čekati. Kad se, nakon dužeg vremena, vrata otvore, čovjek odmah s praga može vidjeti da je nebo posve jednostavan dom u kojem prebivaju obični i vedri ljudi koji se s Bogom susreću u blagosti i ljubavi. Čovjek se zbog toga silno obraduje. I tako čovjek ulazi u nebo."

"Reci nam", upitaše ponovo, "kako se dolazi u pakao?"

Mudri se starac nasmiješi i reče:

"Nakon što umre, čovjek nastavlja svoj hod stazom koja vodi od vrata smrti do nebeskih vrata. Ali, budući da se nebeska vrata ne otvaraju svakoga dana, dogodi se da čovjek pred njima mora dugo čekati. I to ga ozlovolji. Kad se, nakon dužeg vremena, vrata otvore, čovjek odmah s praga može vidjeti da je nebo samo jednostavan dom u kojemu prebivaju obični i vedri ljudi koji se s Bogom susreću u blagosti i ljubavi. Čovjek se tada silno ogorči, jer mu postane jasno da ovdje nema ništa od sjaja i slave o kojima je sanjao. I tako čovjek ulazi u pakao."

"Reci nam", upitaše ga, "kuda vodi najpouzdaniji put u nebo?"

"Ako ne prepoznate nebo u sebi i u onima koje volite", reče im starac, "nigdje ga nećete naći."

Prvo čitanje: Iz 49, 1-6

Postavit ću te za svjetlost narodima.

Čitanje Knjige proroka Izaije

Čujte me, otoci,
slušajte pomno, narodi daleki!
Gospodin me pozvao od krila materina,
od utrobe majke moje on me imenovao.
Od usta mojih britak je mač načinio,
sakrio me u sjeni ruke svoje,
od mene je oštru načinio strijelu,
sakrio me u svome tobolcu.
Rekao mi: »Ti si Sluga moj, Izraele,
u kom ću se proslaviti!«
A ja rekoh: »Zaludu sam se trudio,
nizašto naprezao snagu.«
Ipak, kod Gospodina je moje pravo,
kod mog Boga nagrada je moja.

A sad govori Gospodin,
koji me od utrobe Slugom svojim načini,
da mu vratim natrag Jakova,
da se sabere Izrael.
Proslavih se u očima Gospodnjim,
Bog moj bijaše mi snaga.
I reče mi:
»Premalo je da mi budeš Sluga,
da podigneš plemena Jakovljeva
i vratiš Ostatak Izraelov,
nego ću te postaviti za svjetlost narodima
da spas moj budeš do nakraj zemlje.«

Riječ Gospodnja.

Današnje prvo čitanje donosi Drugu pjesmu Sluge Jahvina, misterioznog lika koji se pojavljuje u tekstovima proroka Izaije. Različite su interpretacije toga lika. Neki u njemu vide personifikaciju čitavog Izraela, čemu u prilog ide stih iz ovoga odlomka u kojem se Bog svom sluzi obraća riječima »Ti si Sluga moj, Izraele«, a drugi u ovom liku vide jednoga narodnoga vođu kojega će Bog poslati svom narodu, te čitaju čitav tekst u mesijanskom ključu. U svakom slučaju, postoji nekoliko elemenata koji se mogu primijeniti i na Ivana Krstitelja, Isusova preteču, čiju svetkovinu danas slavimo.

Prije svega to je poziv od majčina krila, što označava da je njegovo rođenje i djelovanje od Boga unaprijed određeno. Isto značenje ima i davanje, a ne biranje, imena koje je usko povezano s od Boga određenim poslanjem navještaja Milosti koja dolazi po Isusu Kristu.

Nadalje, slika britka mača i strijele odnosi se na Slugino uspješno poslanje propovijedanja Božje riječi, dok rečenica »Zaludu sam se trudio, nizašto naprezao snagu« aludira i na trenutak neuspjeha koji će kulminirati pogubljenjem. No, Božja pravednost nadilazi granice smrti, te ga kod njega čeka nagrada. Štoviše, djelovanje Sluge njegovom smrću nije nimalo zatamnjeno, nego postaje svjetlost svim narodima. U Evanđelju imamo svjedočanstvo kako su, nakon Ivanove smrti, ljudi s njime identificirali samoga Isusa, a i sam Herod kada je čuo za Isusa pomislio je »Uskrsnu Ivan kojemu ja odrubih glavu«. Stoga se i karakteristike Izajjinog Sluge Jahvina na svoj način mogu primijeniti i na Isusa i na njegova Preteču, to jest i na Svjetlo i na onoga koji svjedoči za Svjetlo.

Otpjevni psalam: Ps 139, 1-3.13-15

Njegov smo narod i ovce paše njegove.

Gospodine,
proničeš me svega i poznaješ,
ti znaš kada sjednem i kada ustanem,
izdaleka ti već misli moje poznaješ.
Hodam li ili ležim, sve ti vidiš,
znani su ti svi moji putovi.

Jer ti si moje stvorio bubrege,
satkao me u krilu majčinu.
Hvala ti što sam stvoren tako čudesno,
što su djela tvoja predivna .

Dušu moju do dna si poznavao,
kosti moje ne bijahu ti sakrite
dok nastajah u tajnosti,
otkan u dubini zemlje .

Središnja misao Psalma 139 jest Božje sveznanje. Koliko god to čovjek pokušavao, Bogu se ne može ništa sakriti. Bog sve vidi. No, ovdje ipak nije riječ o Bogu kao kakvom inspektoru, kojemu ništa ne promiče, nego se radi o najintimnijem čovjekovu drugu. Bog poznaje svakoga čovjeka više od njega samoga, i ovaj psalam zapravo je molitva Bogu za spoznaju samoga sebe.

Drugo čitanje: Dj 13, 22-26

Pred Kristovim je dolaskom Ivan propovijedao.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

U one dane: Progovori Pavao:

»Bog podiže ocima Davida za kralja. Za nj i posvjedoči: Nađoh Davida, sina Jišajeva, čovjeka po svom srcu, koji će ispuniti sve moje želje. Iz njegova potomstva izvede Bog po svom obećanju Izraelu Spasitelja, Isusa. Pred njegovim je dolaskom Ivan propovijedao krštenje obraćenja svemu narodu izraelskomu. A kad je Ivan dovršavao svoju trku, govorio je: 'Nisam onaj za koga me vi držite. Nego za mnom evo dolazi Onaj komu ja nisam dostojan odriješiti obuće na nogama.'«

»Braćo, sinovi roda Abrahamova, vi i oni među vama koji se Boga boje, nama je upravljena ova Riječ spasenja.«

Riječ Gospodnja

Ovaj odlomak dio je Pavlova govora u sinagogi u Antiohiji pizidijskoj za vrijeme njegova prvoga misijskog putovanja. Pavao se obraća dvjema skupinama ljudi koji se nalaze u sinagogi. To su »Sinovi Abrahamovi« to jest Židovi, i »oni koji se Boga boje«, a to su prozeliti, nežidovi koji vjeruju i žive po Mojsijevu zakonu. I premda ih Pavao oslovljava zasebno Riječ spasenja koju propovijeda upućena je bez razlike ijednima i drugima.

U svojoj propovijedi Pavao ukratko prepričava biblijsku povijest spasenja u kojoj se usredotočuje na kralja Davida iz čijega se potomstva rodio Spasitelj Isus Krist. Time najprije ističe Isusovo tjelesno podrijetlo s jasnom mesijanskom nakanom, jer se Mesija očekuje iz Davidove kraljevske loze. No, Mesijin preteča, Ivan Krstitelj koji će svojim propovijedanjem krštenja obraćenja neposredno navijestiti njegov dolazak pripada svećeničkoj lozi. Tako se u Isusu Kristu ispunjava i kraljevsko i svećeničko mesijansko poslanje.

U opisu Ivanova djelovanja ističu se dvije njegove karakteristike zajedničke svim novozavjetnim tekstovima koji o tome govore. Prvo, početak Isusova djelovanja označava završetak Ivanova, i drugo, premda među njima u očima ljudi postoji velika sličnost Isus Ivana nadvisuje u svim aspektima. Sam Ivan navješćujući Isusov dolazak kaže za sebe da mu nije dostojan odriješiti obuće na nogama.

Evandjelje: Lk 1, 57-66.80

Ivan mu je ime!

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

Elizabeti se navršilo vrijeme da rodi. I porodi sina. Kad su njezini susjedi i rođaci čuli da joj Gospodin obilno iskaza dobrotu, radovahu se s njome.

Osmoga se dana okupe da obrežu dječaka. Htjedoše ga prozvati imenom njegova oca - Zaharija, no mati se njegova usprotivi:

„Nipošto, nego zvat će se Ivan!“

Rekoše joj na to:

„Ta nikoga nema od tvoje rodbine koji bi se tako zvao.“

Tada znakovima upitaju oca kojim ga imenom želi prozvati. On zaiska pločicu i napisa

„Ivan mu je ime!“

Svi se začude, a njemu se umah otvoriše usta i jezik te progovori blagoslivljajući Boga.

Strah obuze sve njihove susjede, a po svem su se Gorju judejskom razglašavali svi ti događaji. I koji su god čuli, razmišljahu o tome pitajući se: »Što li će biti od ovoga djeteta?« Uistinu, ruka Gospodnja bijaše s njime.

Dječak je međutim rastao i duhom jačao. Boravio je u pustinji sve do dana svoga javnog nastupa pred Izraelom.

Riječ Gospodnja

U središtu današnjeg Evandjelja jest svečanost obrezanja sina Zaharije i Elizabete osmi dan nakon njegova rođenja, kada je, prema Lukinom pripovijedanju, službeno dobio i ime. Upravo to glavna je scena čitavoga događaja. Prijatelji koji su se okupili na svečanost obrezanja svjedoci su jednog već dogođenog čuda, a to je sama činjenica da je Elizabeta rodila u poodmakloj dobi. Svjedoci su i toga da je Zaharija već devet mjeseci nijem, te da je u Ivanovu začecu Bog intervenirao na poseban način. No, čini se da ne znaju ništa o poslanju koje mu je Bog namijenio, i koje se očituje u imenu koje je dobio i prije rođenja.

Prema običajima svoga vremena oni žele dijete, pogotovo jer je sin jedinac, nazvati imenom njegova oca, ili barem nekoga od rodbine. Međutim, tomu se usprotivila njegova majka. Tako dijete neće nositi ime koje bi mu dali ljudi, nego koje mu je dao Bog. Evandelist Luka ne navodi kako je Elizabeta saznala za tu Božju odluku, budući da je Zaharija bio nijem. Postoje, naravno, i drugi načini komunikacije, no, čini se da se ovdje ističe njihova jednakost u pravednosti pred Bogom koja se očituje i u dijeljenju zajedničkih tajni.

U svakom slučaju inzistiranje na imenu Ivan najvažniji je detalj u čitavom događaju. To ime, koje na hebrejskom glasi Johanan, znači »Bog je pokazao svoju milost«. Takav sadržaj imena nadilazi granice njegova značenja za Ivanove roditelje i rodbinu. O tome govori sam Ivanov otac Zaharija u hvalospjevu koji je izgovorio nakon što su mu se, kad je na pločicu napisao »Ivan mu je ime« otvorila usta i jezik. U današnjem evanđeoskom odlomku taj dio teksta je izostavljen, a u njemu se opisuje srž Ivanova djelovanja. On je prorok Svevišnjega, koji ide pred Gospodinom da mu pripravi putove. No, već iz reakcije prisutnih u trenutku kad su se Zahariji otvorila usta očituje se da je riječ o djetetu s posebnim poslanjem od Boga. Njihovo pitanje »Što li će biti od ovoga djeteta« upućuje na velika očekivanja koja će se ispuniti u svoje vrijeme.

Komentari čitanja Služba riječi, 268/12

odgoju djece. Stoga svaki roditelj treba znati čini li sve da ruka Gospodnja bude nad njihovom djecom, ili to ne čine. Samo trebaju znati drže li to važnim u životu svoje djece ili radije svoju djecu povjeravaju isključivo ruci ljudskoj da ih odgaja samo sukladno ljudskim vrijednostima i dometima.

Ujedno se postavlja pitanje koje je to vježbalište na kojem se vježba danas ljudskost, na kojem se izgrađuje i učvršćuje karakter mladoga čovjeka. Uglavnom smo navikli da su to vježbališta obilja i zabava, naslada i užitaka. Nije isključeno da ta vježbališta mogu biti i ozbiljnija, te čak pretpostavljati mnogo žrtve i samoprijedora, ali redovito ne za Božje ciljeve, već za one ljudske, te opet ne posluže za onu pravu svrhu i izgradnju kojoj je cilj vršiti poslanje Božje. Stoga se na takvim vježbalištima, pa i onda kad se na njima zgrće mnogo ljudskog uspjeha, ne može izgraditi ljudskost ni izvježbati karakter prokušanoga Božjeg čovjeka. Jer ljudskost se može izgraditi do kraja samo na vježbalištima koja je podigao Bog kao prava duhovna vježbališta ustrajnosti i strpljivosti, poniznosti i jednostavnosti, žrtve i odricanja, sebedarja i predanja. I ako želimo biti ljudi s istinskim iskustvom

ljudskoga, onda su nam prijeko potrebne takve obitelji kao mjesta stjecanja duhovnoga iskustva i mjesta izgradnje ljudskosti prema Božjim kriterijima. Tada se može reći da je ruka Gospodnja s onima koji se izgrađuju, ako vidimo da se odgajaju za neprolazne vrijednosti i kao proroci koji se stavljaju na raspolaganje samome Bogu.

Neka stoga ova svetkovina i nama donese duhovnoga poticaja da se potrudimo oko duhovne izgradnje i stjecanja vjerodostojnog iskustva, a u prvom redu da dopustimo da ruka Gospodnja bude s nama, jer samo tako možemo poput Ivana Krstitelja doseći te visine i ostvariti ciljeve koje Gospodin stavlja pred nas. Neka ovo bude poticaj za sve roditelje i obitelji da se trude svojoj djeci omogućiti iskustvo duhovnoga života i rasta, služenja Bogu i posvemašnje vjernosti njemu, kao što to učiniše Zaharija i Elizabeta. Osim toga, svima nam je nastojati oko stjecanja vjerodostojnoga duhovnoga iskustva, jer nam je svima odgojno djelovati na mlade naraštaje i odgajati ljude s iskustvom Boga i duhovnoga života, svjesni da o takvima potom ovisi budućnost i spas našega

Tko je bio Ivan Krstitelj?

Slavimo blagdan rođenja Ivana Krstitelja, prvog od kršćanskih monaha. Pripovijest o njegovu rođenju zauzima veliki dio evanđelja po Luki. Životna priča Isusova i ona Ivanova usko su isprepletene. U tekstu o Ivanovu rođenju nalaze se i dva hvalospjeva Benedictus, koji predstavlja hvalu Ivanovu rođenju koji će "ići pred Gospodinom da mu pripravi putove, da pruži spoznaju spasenja narodu njegovu" (usp. Lk 1,76-77) te Magnificat, koji hvali Božji izbor Marije, "što pogleda na neznatnost službenice svoje" koju će "od sada svi naraštaji zvati blaženom" (Lk 1,48); nazvani su prema početnoj riječi na latinskom jeziku, koji su u Crkvi do danas našli svoje trajno i središnje mjesto u svakodnevnoj liturgiji časova. Lukin tekst također daje važne naznake za datiranje Ivanova rođenja. Elizabeta, rodica Djevice Marije, navodno je bila u šestom mjesecu trudnoće s Ivanom kada je anđeo Gabrijel najavio Isusovo rođenje. Prema crkvenoj predaji, ovaj se događaj zbio 25. ožujka, devet mjeseci prije Isusovog rođenja (25. prosinca). Tri mjeseca kasnije, 24. lipnja, rođen je Ivan.

Važnu ulogu na Ivandan ima i simbolika svjetla. Luka o Isusovom preteći kaže: Darom premilosrdnog srca Boga našega pohodi nas Mlado sunce s visine da obasja one što sjede u tmini i sjeni smrtnoj, da upravi noge naše na put mira (usp. Lk 1,78-79). Kasnije se kaže da je sam Ivan rekao: "On (Isus Krist) treba da raste, a ja da se umanjujem" (Iv 3,30). Tome odgovaraju i sunčani sati oba spomendana: nekoliko dana prije 24. lipnja je najkraća noć i najduži dan u godini, ali od ovog datuma dani su sve kraći, a noći sve duže. A pred 25. prosinca počinje obrnuti proces.

Osobito u sjevernoj Europi, gdje međuigra sunca, njegovog izlaska i zalaska, igra još veću ulogu nego kod nas, Ivandan se još uvijek veže uz posebne proslave i običaje. Tu je, na primjer, Ivandanski krijes, stari simbol za solsticij, koji se kao običaj proširio i zadržao i u našim krajevima, ili vezivanje vijenaca na dan njegova rođenja.

Malo je napisano o životu Ivana Krstitelja između njegova rođenja i njegove 30. godine. U svojim ranim 30-ima, pun Duha Svetoga, krenuo je propovijedati obraćenje i pokajanje na obalama Jordana i u pustinji te naviještati skori dolazak kraljevstva Božjega. Ime Johanan – Ivan – znači "Bog je milostiv". Ivan je bio "doista velik pred

Želimir Janeš, *Ivan Krstitelj*, [://polis.ba/](http://polis.ba/)

Gospodinom”, “Duha Svetoga pun već od majčine utrobe”. Išao je “pred njim u duhu i sili Ilijinoj da obrati srce otaca k sinovima i nepokorne k razumnosti pravednih te spremi Gospodinu narod pripravan” (Lk 1,15.17). Mnogi su Židovi slušali njegove riječi i dolazili da ih on krsti. Jednog dana Isus je također bio među kandidatima za krštenje i Ivan ga je prepoznao kao Mesiju, Božjeg glasnika.

Danas slušajmo Evanđelje koje nam svjedoči kako Bog djeluje u životu muškarca, žene. Prije svega, ne smijemo zaboraviti početak. Riječ je o starijem i neplodnom paru Elizabete i svećenika Zaharije. Njima, koje mnogi smatraju otpisanima, Gospodin daje dar: dar sina koji će imati vrlo posebnu misiju kao preteča dolazećeg Mesije. Kako je to moguće? Gospodin djeluje na iznenađujući način. Elizabeta ostaje trudna (usp. Lk 1,24), a Zaharija nijem, jer ne zna što bi rekao na ovu novost (usp. Lk 1,20). Potom se Elizabeti navršilo vrijeme za porod, trudnoća dostiže svoju puninu i ona rađa sina, pobuđujući zadivljujuću radost kod svih onih koji milosrđe Gospodnje vide na djelu.

Osmoga dana nakon rođenja, dijete biva obrezano i tako postaje sin Izraela, u savezu s Bogom Abrahama, Izaka i Jakova.

Ime Ivan je ono koje je Zaharija predao svojoj ženi Elizabeti te ga ona daje djetetu, suprotstavljajući se svoj rodbini, u poslušnosti riječi Gospodnjoj. Nakon toga, Zaharija progovara i blagoslivlja Boga.

Svi oni koji su slušali pitaju se “što li će biti od ovoga djeteta?”. Rođeno dijete, Ivan, ostaje tajanstveni znak, stvorenje koje propituje. A na ova pitanja o svom identitetu nikada neće odgovarati gledajući u sebe, već u drugoga, u Gospodina, na kojeg će se uvijek pozivati. Neće se usuditi nazvati se riječju, nego samo glasom posuđenim Riječi: “Ja sam glas” (Iv 1,23; usp. Iz 40,3). Nikad neće reći da je prorok, nego će govoriti u ime Gospodnje. Isus će biti taj koji će govoriti o njemu, ispitivati ga i odgovarati na pitanja o njegovom identitetu: Što ste izišli u pustinju gledati? Trsku koju vjetar ljulja? Ili što ste izišli vidjeti? Čovjeka u mekušasto odjevena? Eno, oni što se mekušasto nose po kraljevskim su dvorima. Ili što ste izišli? Vidjeti proroka? Da, kažem vam, i više nego proroka... Između rođenih od žene ne usta veći od Ivana Krstitelja. A ipak, i najmanji u kraljevstvu nebeskom [to jest ja, veli Isus] veći je od njega! (Lk 7,24-26.28; usp. Mt 11,7-9.11). To je identitet Ivanov, onoga koji je poslan kao glasnik pred Kýriosia, Gospodina, da mu put pripravi (usp. Lk 7,27; Mt 11,10; Mt 3,1; Izl 23,20).

11. NEDJELJA KROZ GODINU 11. NEDJELJA KROZ GODINU

11. NEDJELJA KROZ GODINU 11. NEDJELJA KROZ GODINU

11. NEDJELJA KROZ GODINU 11. NEDJELJA KROZ GODINU

Redovnici, osobito monasi, oduvijek gaje veliku ljubav prema Ivanu i njegov lik osjećaju kao primjer za život, ne toliko zbog njegovih asketskih osobina, koliko zbog njegovog držanja, njegovog poslanja. On nikada nije u središtu, nego se uvijek ponaša kao onaj koji ukazuje, čini prostor, čini znak Gospodinu Isusu Kristu. Njegovo pojavljivanje snažno je i rječito, ali šuti pred glasom Zaručnika koji dolazi (usp. Iv 3,29). Njegova veličina je da se pred Gospodinom čini malenim, smanjuje se da Krist raste (usp. Iv 3,30). A onda njegovo moralno držanje: odvažnost za grube riječi, ogorčenost i bijes kao manifestacije njegove strasti prema Bogu i njegovoj djeci, svjestan da mora platiti za svaku riječ koju je izgovorio, njegova distanca u odnosu na moćne ljude... I na kraju jedna, jedina želja koju je imao: vidjeti kako se ostvaruju djela Mesijina, što nije slučajno posljednje pitanje koje on, već u zatvoru, upućuje da se postavi Isusu (usp. Lk 7,18-23; Mt 11,1-6).

Monaški život, potpuno nadahnut Isusovim ponašanjem i riječima, ne zaboravlja poziv i službu onoga koji je htio služiti Isusu, pripremajući mu put (usp. Mk 1,3; Iz 40,3). No na svima nama je danas da nađemo i inteligencije i snage da pripremimo put za Gospodina, kako bi bilo

moguće susresti i njega i one koji ga traže ili ne traže, ali u srcu održavaju živu strast prema čovjeku, jer čovječanstvo uvijek ima potrebu pronaći spašeni život, život sa smislom, život na koji ljudi mogu staviti pečat koji prepoznaje pravu ljudskost.

Ivanu je na koncu, zbog njegove beskompromisne predanosti i služenja Bogu, odrubljena glava. Mnogim se "Ivanima" i danas oduzima ili pokušava oduzeti pravo da govore, da propovijedaju i da prorokuju. Nekad to čini Herodova, nekad Kajfina vlast. Još češće to čine zajedno, u dogovoru i iz obostranog interesa. No Duh ih štiti te i dalje nadahnjuje hrabre i ponizne svjedoke Evanđelja. Jer Crkvi su potrebni preteče, stražari, oni na rubu pustinje, u osami, koji svojim životom i riječima ne nastoje privući pažnju na sebe, nego uvijek i samo ukazuju na Isusa Krista kao jedini kompas i razlog svog života, jedinu nadu.

Našašća glave Ivana Krstitelja kroz povijest

Crkva se 29. kolovoza spominje odsijecanja glave svetoga Ivana Krstitelja, preteče Gospodinova i onoga koji je svijetu prvi otkrio Mesiju. Ali što se dogodilo s glavom Ivana Krstitelja nakon njegove smrti?

Naša tradicija ima mnogo priča o posmrtnim "pustolovinama" Krstiteljeve glave. Postoje priče da je pronađena više puta kroz povijest, piše Phillip Campbell s portala Catholic Exchange.

Zavirimo li u povijest pronalazaka svečeve glave, nalazimo blagdan Prvog pronalaska glave sv. Ivana Krstitelja, kojemu je spomendan 24. veljače. Prema predaji, nakon Ivanove smrti, glavu Ivana Krstitelja je uzela Herodijadina dvorjanka Ivana, žena Huza, i sahranila je na Maslinskoj gori gdje je stoljećima ostala skrivena. Negdje u četvrtom stoljeću, bogati obraćenik po imenu Inocent kupio je zemljište na Maslinskoj gori s namjerom da ondje živi kao redovnik. Dok je kopao temelj za svoju ćeliju, otkrio je posudu s glavom sv. Ivana.

Drugi pronalazak glave sv. Ivana Krstitelja složena je i zamršena priča. Tijekom vladavine Konstantina (313.-337.), dva redovnika na hodočašću u Jeruzalemu

imala su viziju u kojoj je sveti Ivan otkrio mjesto svoje glave. Ljudi su stoga pronašli relikviju, stavili je u vreću i vratili se kući. Međutim, na putu su naletjeli na izvjesnog lončara koji je u snu dobio naredbu da uzme glavu od redovnika, čiji su razvratni životi uvrijedili sveca. Lončar je uzeo glavu, stavio je u svoju vreću i pobjegao. Zadržao ju je u svom domu do smrti, kada je glava najprije otišla njegovoj sestri, a na kraju u ruke grčkog monaha iz Emese po imenu Eustahije.

Nažalost, taj Eustahije bio je arijanac koji je koristio glavu svetog Ivana kao sredstvo za privlačenje sljedbenika svojoj herezi. Bolesnici koji su dolazili k Eustahiju navodno bi ozdravljali snagom glave. Na kraju je, međutim, Eustahije protjeran iz Emese. Glava je bila sahranjena, a ovdje je niknuo samostan, no točno mjesto glave je zaboravljeno.

Godinama kasnije, 452. godine, treći put je otkrivena glava sv. Ivana Krstitelja. Prema više izvora iz 5. stoljeća, glava je otkrivena u samostanu Emesa 18. veljače 452. Emeški biskup Uranije ustanovio je njezino štovanje, a 26. veljače iste godine prenesena je u novosagrađenu crkvu posvećenu sv. Ivanu. Svi ovi događaji obilježavaju se 24. veljače zajedno sa svetkovinom Prvog pronalaska glave sv. Ivana Krstitelja.

11. nedjelja (1. prosinac)

11. nedjelja (1. prosinac)

11. nedjelja (1. prosinac)

Treći nalaz potječe iz 9. stoljeća. Do tada je Emesa pala pod muslimansku vlast i bila je poznata kao Homs. Islamski svijet je bio razdiran građanskim ratom između dinastija Abbasida i Umayyada. Oko 820. mjesni su kršćani poslali glavu sv. Ivana na sigurno čuvanje u grad Comanu u Kapadokiji. Nažalost, štovanje relikvije nije bilo dopušteno zbog prevladavajuće hereze ikonoklazma. Moralo se držati skriveno i opet je izgubljeno. Nakon obnove pravovjerja, carigradski patrijarh Ignacije dobio je viziju koja otkriva točan položaj glave. Carsko izaslanstvo poslano je u Comanu da preuzme svetu relikviju. Glava sv. Ivana Krstitelja donesena je u Carigrad i ondje postavljena uz veliko slavlje 850. godine. Ovo pak našašće glave sv. Ivana Krstitelja obilježeno je liturgijskim blagdanom 25. svibnja, na dan kada je postavljena u Carigradu.

Nakon toga, glava je podijeljena na različite dijelove, od kojih je najveći otišao u poznati samostan Studion u glavnom gradu. Ovu su relikviju zaplijenili križari 1204. i odnijeli je u katedralu u Amiensu u Francuskoj. Ostali dijelovi glave poslani su u samostan Podromos u Petri, atonski samostan Dionisiou i ugro-vlaški samostan Kalua.

12. nedjelja (8. prosinac)

12. nedjelja (8. prosinac)

12. nedjelja (8. prosinac)

Glava je zamalo opet izgubljena u vrijeme Francuske revolucije kada su bezbožni revolucionari došli u Amiens da unište svetu relikviju. U svom izvrsnom eseju o povijesti svete glave Ivana Krstitelja, pravoslavni svećenik Maksim Massilitin govori kako je gradonačelnik Amiensa herojski spasio glavu:

Nakon revolucije 1789. godine popisana je sva crkvena imovina, a relikvije su oduzete. Relikvijar s glavom svetog Preteče ostao je u katedrali do studenoga 1793. godine, kada su ga zatražili predstavnici Konventa. S njega su skinuli sve što je imalo materijalnu vrijednost i naredili da se relikvije odnesu na groblje. Međutim, revolucionarna zapovijed nije ispunjena. Nakon što su napustili grad, gradski gradonačelnik Louis-Alexandre Lescouve potajno se i pod strahom od smrti vratio do relikvijara i odnio relikvije u svoj dom. Tako je svetinja sačuvana. Nekoliko godina kasnije, bivši gradonačelnik dao je relikviju opatu Lejeuneu. Nakon što su prestali revolucionarni progoni, glava sv. Ivana Krstitelja je 1816. vraćena u katedralu u Amiensu, gdje se nalazi do danas.

Mali vjeronaučni leksikon

Monoteizam

Monoteizam, od grčkog *μόνος* - jedan i *θεός*: bog, religijsko i filozofsko naučavanje po kojem postoji samo jedan Bog; osobno, od svijeta različito, najviše biće.

Opreka monoteizmu su:

monizam, koji svu stvarnost svijeta svodi na jedincato (jednu supstanciju) koje može biti materijalno (materijalizam) ili duhovno (spiritualizam). Monizam dokida razliku između svijesti i svijeta, Boga i svijeta, duha i materije. Bog je neosobno biće.

Politeizam (mnogoboštvo) je vjerovanje u više, manje ili više osobnih koja su personifikacija mekih božanskih atributa, obogotvorenje nekih ljudskih djelatnost ili prirodnih sila. Postoji razlika i prema henoteizmu, koji naučava koncentraciju božanskih svojstava u jednom božanstvu unutar politeizma, a također i od panenteizma, po kojem je sve u Bogu, a ne Bog u svemu.

Dualizam, učenje prema kojemu čitavom stvarnošću upravljaju dva prapočela ili božanstava (muško-žensko, dobro-zlo).

Monoteizam ima sličnosti s monizmom u vjeri u Božju jedincatost, a s politeizmom zamišljanju Boga kao osobe. Sporno je ubrajanje mazdaizma (zoroastrizma) u monoteističke religije jer je on više oblik monizma.

Prema monoteizmu svijet ne može postojati bez Boga, ali Bog može postojati bez svijeta, a božanska je jednota kvalitativno nijekanje diobe i znači da se božanskomu bitku ne može ništa više pridodati. U trima velikim monoteističkim religijama (židovstvo, kršćanstvo, islam) monoteizam je vjerovanje u jednoga Boga, osobnoga i živoga, koji je sve stvorio, sve uzdržava i svime upravlja. No i u tome monoteizmu postoje razlike.

Prijašnje pretpostavke o pramonoteizmu kao izvornom religijskom stupnju koji je tek tijekom nekoga religijskoga propadanja i rasula završio u politeizmu gotovo su napuštene. Jednako je odbačeno i naučavanje po kojem bi monoteizam nastao apstrahiranjem svih ljudskih osobina kod vrhunaravnih bića. Danas se općenito drži da je monoteizam nastao i utemeljio se isključivo štovanjem jednoga osobnoga Boga.

Pape i hrvatski jezik

Papa Urban VIII.

Kodifikacija zakonitosti hrvatskoga jezika obavljena je već u prvoj polovini XVII. st. , ali ne - kao u drugih naroda - na samom njegovu izvorištu, nego - stjecajem povijesnih okolnosti - u papinskom Rimu. Hrvatska je - kao što znamo - u to doba bila raskomadana na četiri različite i međusobno sukobljene države (Tursko carstvo, Austrijsku monarhiju i na dvije republike, Mletačku i Dubrovačku). Razumljivo, u takvim okolnostima se nije moglo ni pomišljati na stvaranje jedinstvenoga jezika i njegovo ozbiljnije proučavanje. To je bilo moguće samo u Rimu, s čijih se brežuljaka moglo vidjeti mnogo dalje nego s naših planina i gdje se uvijek znalo razmišljati u univerzalnim kategorijama, naročito nakon velikih geografskih otkrića krajem XV. i početkom XVI. st. kada je svijet prvi put u svojoj povijesti - barem u geografskom pogledu - postao jedan i jedinstven. Trebalo je, po zamisli Katoličke crkve, raditi ne samo na upoznavanju, nego i zbližavanju starih i novih naroda i kontinenata. Taj je zadatak bio povjeren misionarima koji su se razišli po cijelom golemom području od

novootkrivene Amerike do daleke Kine i Japana posvetivši se, između ostaloga, učenju jezika novih naroda, pisanju gramatika i rječnika. Mnoštvo naroda svoje prve gramatike, rječnike i pisanu povijest zahvaljuje upravo tim ljudima.

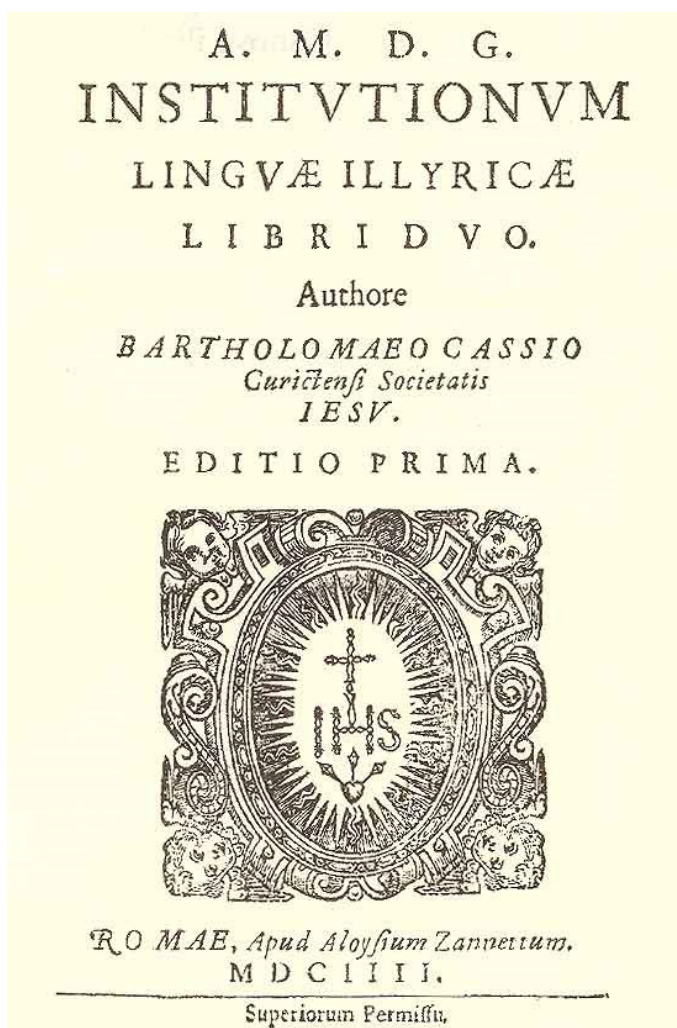
Hrvatsku, naravno, nije trebalo nikomu otkrivati, ali je bilo potrebno „otkriti“ njezin jezik, odrediti njegovu zakonitost, napisati njegov rječnik i gramatiku. Taj su zadatak i u ovom slučaju obavili katolički misionari. U nastojanju da što više tih ljudi pripremi za naše krajeve pod turskom okupacijom, Katolička crkva je skrb za njihov odgoj povjerala isusovcima. U tu svrhu papa papa Klement VIII. (1592. - 1605.) - kako na jednom mjestu tvrdi Bartul Kašić - generalu isusovačkog reda Klaudiju Aquaviva „osobito je naglašeno preporučivao proučavanje „ilirskoga jezika“ kako bi se pomoglo katolicima koji su živjeli u teškim uvjetima u tadašnjem turskom carstvu“. Zbog toga su oni već 1599. godine u Rimu osnovali "Iliričku akademiju" (Academia linguae Illyricae) u kojoj je Aquaviva zadužio našega Kašića da, za potrebe tih misionara, izradi gramatiku koja dotle nije postojala. Ne našavši nikakva predloška, ni uzora, on je stvaralačkim naporom - na temelju velikih latinskih uzora, ponajviše gramatike

portugalskog isusovca Emanuela Alvaresa (*De institutione grammaticae libri tres*, Lisabon 1572) i Alda Manuzija (*Grammaticarum institutionum libri quatuor*, Venecija 1501) - izradio prvu hrvatsku gramatiku davši joj naslov *Institutionum linguae Illyricae libri duo* (Rim, 1604) u kojoj je ujednačio hrvatsku latinisku grafiju i sustavno sredio još uvijek neobraženi jezik. Latinski jezik na kojemu je Kašić napisao svoju gramatiku svjedoči da je bila namijenjena prvenstveno strancima, prije svega misionarima kojima hrvatski nije bio materinski jezik.

Pape su s hrvatskim jezikom imali i druge, mnogo dalekosežnije planove. Budući da je tijekom toga doba vladalo uvjerenje da se jezici slavenskih naroda jedan od drugoga samo dijalektalno razlikuju i da je jezik, kojim su govorili Hrvati, ne samo najljepši, nego i najrazvijeniji slavenski jezik, pape su upravo njega izabrali za tiskanje crkvenih knjiga i za ostale slavenske katoličke narode. Na tomu su naročito inzistirali Pavao V. (1605. - 1621.), Grgur XV. (1621. - 1623.) i Urban VIII. (1623.-1644.). Ovaj zadnji, Urban VIII., bio je toliko odlučan u svojoj namjeri da je dekretom od 17. prosinca 1624. naredio je da se na svim višim školama i sveučilištima koje je Crkva ustanovila u Europi - izrijeком se navode sveučilišta u Bologni, Padovi, Parizu, Toulouseu, Valenciji, Beču, Ingolstadtu, Koelnu, Louvaineu, Salamanci i Madridu - uz latinski, grački, hebrejski, arapski, kaldejski, kao obavezan predmet za sve profesore i studente bez ikakve iznimke najmanje dvije godine mora predavati i učiti

također hrvatski. Za one koji bi se oglušili o takvu naredbu bile su predviđene najstrože kazne suspenzije od bilo kakve službe i napretka u karijeri. Budući da nije postojala nijedna druga gramatika hrvatskoga jezika izim Kašićeve, nije teško zaključiti kako je upravo ona imala poslužiti ne samo misionarima, nego također profesorima i studentima spomenutih sveučilišta.

Ivan Raos, <https://www.hkv.hr>

Gramatika Bartula Kašića, <https://hr.wikipedia.org>

NAŠI POKOJNI

VLADO BUSAK,

PU karlovačka, u službi, Lasinja, 19. lipnja 1996.

ADRIAN GORŠIĆ,

PU karlovačka, U službi, Karlovac, 21. lipnja 1996.

DARKO BOŽIČEVIĆ,

PU ličko - senjska, Otočac, 22. lipnja 1994.

STJEPAN MIRKOVIĆ,

PU brodsko - posavska, Lužani, 23. lipnja 1992.

DINKO KREŠIĆ,

PU splitsko - dalmatinska, u službi, Solin, 23. lipnja 2008.

POČIVALI U MIRU